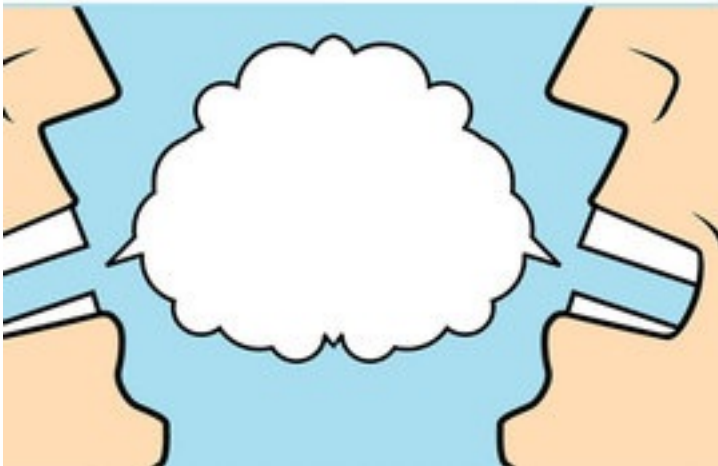

ဆရာချမ်း

ကိုနန္ဒ နှင့် ကိုဗေဒါ
စကားစမြည်(၁)

ကိုနန္ဒ နှင့် ကိုဗေဒါ

စကားစမြည် ၁

ဆရာချမ်း

ဘောလုံးကန်ကြိတ်ခွံ

ကိုနန္ဒ ။ ။ ပန်းချီပြခန်းတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကဖေးတို့၊ ဘဇားတို့ဆိုတဲ့ စိတ်ပညာပါရဂူကြီး ဖရိုက်ရဲ့ ဩဇာအောက်မှာရေးဆွဲတဲ့ ပန်းချီတွေကို ကဖေးယဉ်ကျေးမှု (Cafe Culture) လို့ သရုပ်ဖော်တယ်။ နောက်ပြီး Document II ပြခန်းကလည်း ခေတ်ပြိုင်ပန်းချီကို ခေတ်စမ်းစပေ့စ်နဲ့ ဘဇားကို စပ်ဖောက်ထားတာတဲ့။ ဘဇားဆိုတာ ပွဲဈေးဆိုတာမျိုးကို ခေါ်တာ။ ဈေးကွက်လို့မသုံးဘဲ ဘဇားလို့သုံးတာ အဓိပ္ပာယ်ရှိပုံရပါတယ်။ ခေတ်စမ်းစာပေရှိသလို ပန်းချီမှာလည်း ခေတ်စမ်းစပေ့စ် ရှိပုံရတယ်။

ကိုဗေဒါ ။ ။ အမှန်ကတော့ဗျာ၊ ပန်းချီဆရာတွေဟာ ဘဝနဲ့ လောကကိုစိန်ခေါ်ကြရတာ ပါ။ ပန်းချီထဲမှာ ဝတ္ထု(Fiction) ဆိုကြတယ်။ အဲဒီ ဝတ္ထုဟာ လောကနဲ့ပတ်သက်ပြီး အများက လက်ခံထားတဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမှုကို စိန်ခေါ်ရတာ ဆိုပဲ။ To challenge received interpretations of the world တဲ့။ အရပ်စကားနဲ့ ပြောရင် ခွတိုက်ရတာ ပေါ့နော်။ အေးလေ .. ပန်းချီဆရာတွေလည်း ဒဿန မွေးရတာ ပဲ။ စူးစူးရဲရဲ လည်းပြောတတ်ကြရတယ်။

ကိုနန္ဒ ။ ။ စူးစူးရဲရဲကတော့ အတော့်ကို ပြောတတ်ရမယ်။ ဥပမာ- အင်ဒီဝါဟိုလ်က သူ့ပန်းချီကားမှာ ဘာလိုရေးထားသလဲဆိုရင် “ဝါဟိုလ်ကို နားလည်ချင်ရင် အပြင်ပန်းပဲကြည့်ပါ။ အဲဒီ နောက်မှာ ဘာမျှမရှိပါဘူး” တဲ့။

ကိုဗေဒါ ။ ။ ကျုပ်တို့လည်း ပန်းချီအကြောင်းမှာ

နည်းနည်းလျှာရှည်သွားတယ်။ ကမ္ဘာ့ ဖလားချန်ပီယံ ဘောလုံးပွဲနီးလာတော့
ဘရာဇီးအကြောင်း ပြောရဦးမယ်။ ကမ္ဘာ့ဖလားပွဲ ချန်ပီယံ ခဏခဏဖြစ်ထားတော
ဘရာဇီးဟာ သူ့ကိုယ်သူ စူပါပါဝါလို့ ထင်လာဆိုပဲ။ ကြွေးကြော်သံ ဆောင်ပုဒ်ကိုက
ကြည့်လေဗျာ။ “ဘရာဇီးဟာ အကောင်းဆုံး” တဲ့။ Brazil is the Best တဲ့။

အဲဒါက ဒုက္ခပေးတာပဲ။ ဧည့်သည်တစ်ဦးက

ဘရာဇီးသားတစ်ယောက်ကို လာမယ့် ကမ္ဘာ့ဘောလုံး ချန်ပီယံဆုကို
ဘယ်သူဆွတ်ခူးမလဲလို့ မေးတော့ သူက ချက်ချင်းပြန်ဖြေတယ်။ “ဘရာဇီး” တဲ့။
နောက်မှ သူက ပြင်ပြီးပြောတယ်။ ပြင်သစ်လည်း စွဲနိုင်ပါတယ်တဲ့။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ဒါတွေက ဘာအဓိပ္ပာယ်တွေ ဆောင်နေလို့လဲဗျာ။

ကိုဗေဒါ ။ ။ အထင်ကြီးလွန်းတာကို ပြောတာပါ။

ဘယ်လောက်တောင်အထင်ကြီးသလဲဆို ရင် ဘရာဇီးမြို့တော် ရီယိုလေဆိပ်မှာ
အင်္ဂလိပ်လိုရေးထားတဲ့ ဆိုင်းဘုတ်တွေ မရှိဘူး။ ဒီတော့ ပေါ်တူဂီနဲ့
စပိန်စကားမတတ်တဲ့ ခရီးသည်တွေ အတော်ဒုက္ခရောက်ကြရတယ်။

ဘရာဇီးဟာ အတော်ထူးဆန်းတဲ့နိုင်ငံဗျာ။ လက်တင်အမေရိကမှာ
အကြီးဆုံးနိုင်ငံ။ ကမ္ဘာမှာ စတုတ္ထအကြီးဆုံးနိုင်ငံ။ လက်တင်အမေရိက
တခြားနိုင်ငံတွေက စပိန်လို ပြောကြတယ်။ သူ တစ်နိုင်ငံတည်းမှာ
ပေါ်တူဂီစကားပြောတယ်။

ဒီလောက်ကြီးတဲ့နိုင်ငံမှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့

ထုတ်ဝေတဲ့သတင်းစာမရှိဘူးတဲ့ဗျာ။ နိုင်ငံခြားသားတစ်ယောက်က
ဘာလို့မရှိတာလဲလို့ မေးကြည့်တော့ “လိုလို့လား” လို့ ပြန်ဖြေတယ်။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ဒါပေမဲ့ ဘရာဇီးဟာ ဘောလုံးသာကောင်းနေတာ။

အနုစိတ်သိရတယ်။ လိင်ကိစ္စတွေမှာတော့ နာမည်ကြီးတယ်။

ဆင်းရဲမွဲတေမှုကလည်း ကြီးတယ်။

ကိုဗေဒါ ။ ။ ဒီလို နာမည်ကြီးပေမယ့် ဘဝင်ကတော့ တစ်ပြားမှ မလျှော့ဘူးတဲ့ဗျ။ ကမ်းခြေ မှာ ဘရာဇီးသားတွေက သိပ်အချိန်ဖြုန်းကြတာ။ လူတစ်ယောက်က မိန်းခလေးတစ်ယောက်ကို မေးကြည့်တော့ “ဘရာဇီးဟာအကောင်းဆုံး” လို့ ပြန်ဖြေတယ်။ ဒါပေမဲ့ စပိန်စကားနဲ့ ပြန်ဖြေတယ်။

ဒါတွေပြောတာကတော့ဗျာ၊ ကမ္ဘာ့ဖလားဘောလုံးပွဲ ချန်ပီယံဖြစ်ခဲ့တာနဲ့ပဲ ဘရာဇီးဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အကြမ်းထည်ကျကျ ယုံကြည်လွန်းတယ်တဲ့။ raw self-confidence တဲ့။ ချန်ပီယံသာဆိုတယ် ဗိုက်မှာ ရွံ့မစင်သေးဘူးလို့ ပြောပုံပါပဲ။

ကိုနန္ဒ ` ။ ။ ဘောလုံးဆိုလို့ ကျုပ်ကလည်း ပြောစရာတစ်ခုရှိသေးတယ်။ အီတလီနိုင်ငံရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာဆိုပြီး စာအုပ်တစ်အုပ် ထွက်လာတယ်ဗျ။ အဲဒီ ရုပ်ပုံလွှာထဲမှာ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ အိမ်ထောင်ရေး၊ ဝန်ထမ်းလောက စသည်ဖြင့် အစုံပါတဲ့အပြင် ဘောလုံးပွဲအကြောင်း ကိုလည်း အဲဒီ ရုပ်ပုံလွှာထဲမှာ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် ထည့်ရေးထားတယ်။ စာမျက်နှာ ၂၈ မျက်နှာ တောင် နေရာပေး ရေးထားဆိုပဲ။

ကိုဗေဒါ ။ ။ ကမ္ဘာ့ဖလား ဘောလုံးပွဲချန်ပီယံလုပွဲတော့ နီးလာပြီ။ ဒီမှာလည်း အတော် ခရေဇီဖြစ်နေပြီနော်။ ပွဲစဉ်တွေလည်း ထွက်နေတယ်။ ဒါပေမဲ့ အိမ်ရှင်နှစ်နိုင်ငံဖြစ်တဲ့ ဂျပန်နဲ့ တောင်ကိုရီးယားတို့ဟာ သူတို့ကုန်ကျထားသမျှ စရိတ်တွေ ကျေပါ့မလားလို့ စိုးရိမ်နေကြတာ လည်း ကြားရတယ်။

ကိုနန္ဒ ။ ။ အေးဗျာ၊ အစ္စရေးနဲ့ ပါလက်စတိုင်းတွေလည်း အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်နေမယ့် အစား ဘောလုံးကန်နေကြရင် ကောင်းမလားမသိဘူး။

ကဲ ... နားကြဦးစို့။

စာရေးဆရာ မကြီးရ

ကိုဗေဒါ ။ ။ ပုပေမယ့် မသေးဆိုပါကလားဗျ။ တရုတ်ပြည်မှာ ပေါ်တဲ့ပြဿနာပါ။ အလုပ် အကိုင် ခေါ်ရင် ပညာအရည်အချင်းတို့ဘာတို့အပြင် အရပ်အမောင်းကိုလည်း လိုအပ်တဲ့ အရည်အချင်းအဖြစ် ထည့်ခေါ်လေ့ရှိတယ်မဟုတ်လား။ တချို့လုပ်ငန်းတွေက အရပ်အမောင်းက အရေးကြီးတာ အမှန်ပဲ။ တချို့လုပ်ငန်းတွေမှာတော့ အရပ်အမောင်းက အရေးမကြီးပါဘူး၊ မလိုပါဘူး။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ပုတဲလူ အလုပ်မရနိုင်သလို ဖြစ်နေလို့လား။

ကိုဗေဒါ ။ ။ ဟုတ်တယ်ဗျ။ တရုတ်ပြည် မြို့တစ်မြို့မှာ အလုပ်တစ်ခုခေါ်လို့ဆိုတယ်။ လူပု တစ်ယောက်က အဲဒီ အလုပ်မှာ ကျွမ်းကျင်လို့ အလုပ်လျှောက်တာ ပုလို့ဆိုပြီး အပယ်ခံရတယ်ဗျ။ အဲဒီ မှာတင် အဲဒီ လူပုက အလုပ်ရှင်ကို တရားစွဲတော့တာပဲ။

ကိုဗေဒါ ။ ။ Axis of evil ဆိုတာ အမေရိကန်သမ္မတဘုရ် ပြောတာမဟုတ်ဘူးလား။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ဟုတ်တော့ဟုတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောရမလိုဖြစ်နေတယ်။ ဒီလိုဗျ။ သူတို့ဆီမှာက သမ္မတမိန့်ခွန်းကို ရေးပေးတဲ့သူ Speech writers တွေ ရှိတယ်။ အဲဒီ မိန့်ခွန်းရေး ဆရာတွေဟာ သတင်းစာဆရာတွေဖြစ်တာ များတယ်။ သူတို့တစ်တွေက ဘယ်လိုစကားသုံးရင် ဘယ်လိုလှိုင်းထသွားနိုင်တယ်ဆိုတာကို သိကြတယ်။ စင်စစ်က အဲဒီ မိန့်ခွန်းရေးသူတွေက “မကောင်းဆိုးဝါး ဝင်ရိုးတန်း” ဆိုတဲ့ စကားကို သမ္မတဘုရ် ပါးစပ်ထဲ ထည့်ပေးလိုက်ကြတာပါ။

ကိုဗေဒါ ။ ။ မိန့်ခွန်းရေးပေးသူက ဘာကြောင့်အလုပ်ပြုတ်သွားရတာ

လဲ။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ဒီလိုဗျ၊ အဖြစ်က ခပ်ဆန်းဆန်း။ သူ့ဇနီးပေါ့၊ သမ္မတဘုရင်က

“မကောင်းဆိုးဝါး ဝင်ရိုးတန်း” မိန့်ခွန်းလည်း ပြောပြီးရော အဲဒီ မိန့်ခွန်းရေးသူရဲ့

ဇနီးက သူ့သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်ဆီ အီး-မေးလ်ရိုက်ပြီး ကြွားလိုက်တယ်။

“ငါ့ယောက်ျားလက်ရာ တွေ့တယ်မဟုတ်လား” သဘောပေါ့။ အင်း ...

ကံခေချင်တော့ အဲဒီ အီး-မေးလ်က ပျံ့သွားတယ်။ ဟိုးလေးတကျော်ဖြစ်သွားတယ်။

ဒီမှာ တင် ကိုယ့်ဆရာလည်း အလုပ်ထွက်ရတယ် ဆိုပါတော့ဗျာ။

ကိုဗေဒါ ။ ။ အင်း၊ ပြဿနာတွေက ထူးထူးဆန်းဆန်းပဲ။

ကျုပ်ဖတ်လိုက်ရတဲ့ ပြဿနာက လည်း ခပ်ဆန်းဆန်းပဲဗျ။ ဒါပေမဲ့ အရေးကြီးတယ်။

ဒီလိုပါ၊ ဘရာဇီးနိုင်ငံ ဆောပိုလိုမြို့မှာ မော်တော်ကားတွေက

သိပ်များတာ။ ဒီတော့ ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်နေတာပေါ့ဗျာ။ ဒီမှာတင်

အငြင်းပွားလာတာက ကားမောင်းခွင့် (the right to drive) နဲ့ အသက်ရှူခွင့် (the

right to breath) မှာ ဘယ်သင်းက အရေးကြီးသလဲဆိုတာ ဖြစ်လာ တယ်။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ဘယ်သူနိုင်သလဲ။

ကိုဗေဒါ ။ ။ ဘယ်သူမှ မနိုင်ပါဘူးဗျာ။ ဒီအခွင့်အရေးနှစ်ခုစလုံး

မထိခိုက်အောင် ကြားအစီအစဉ်တွေ ရှာဖွေလာရတာ ပေါ့။ ကားတွေ

မီးခိုးမထွက်အောင်၊ လေထုမညစ်ညမ်းအောင် ကားဟောင်းတွေဖြုတ်၊

ကားသစ်တွေလဲ၊ ဒီလိုစီစဉ်ပေးကြရတယ်။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ဘဝကို အတုခိုးခြင်း (imitation of life) တစ်မျိုး

ပေါ်လာတာလည်း ကျုပ်က ပြောရဦးမယ်။ အနုပညာက ဘဝကို အတုခိုးတာလို့

ပြောခဲ့ကြတယ် မဟုတ်လား။

ကိုဗေဒါ ။ ။ “အနုပညာသည် ဘဝကို အတုခိုးခြင်းဖြစ်တယ်” လို့

အနက်ဖွင့်ခဲ့ကြတာတွေ ကြားဖူးတယ်။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ခု တက္ကနီလိုဂျီကလည်း ဘဝကို အတုခိုးလာတယ်။
အထူးသဖြင့် ရီဘော့ စက်ရုပ်တွေပေါ့။ အကုန် လူနဲ့တူအောင် လုပ်လာကြတယ်။
လူ့အလုပ်တွေ အကုန်လုပ်နိုင်အောင် ကြိုးစားလာကြတယ်။ လူ့ဉာဏ်ကိုလည်း
အတုခိုးလာကြတယ်။ စစ်တုရင်လည်း ကစားတာပဲ။ နောက်ဆုံး ကျုပ် တီဗွီမှာ
တွေ့လိုက်ရတယ်။ ရီဘော့တွေရဲ့ ပြဇာတ်၊ ဗွီဒီယိုဇာတ်လမ်း။ ကုန်ကုန် ပြောမယ်ဗျာ၊
ကမ္ဘာ့ရီဘော့အစိုးရဖွဲ့စည်းဖို့တောင် ကြားနေတယ်။ အဲဒါတွေအားလုံးဟာ ရီဘော့
တွေက လူ့ဘဝကို အတုခိုးတာတဲ့။

ကိုဗေဒါ ။ ။ ရီဘော့တွေက သိပ်ဉာဏ်ကောင်းလာတော့
သူ့ဆင့်ကဲဖြစ်ပေါ်မှု (evolution) တရားနဲ့သူ သီးခြားဖြစ်သွားမယ်လို့
သုံးသပ်ဆင့်ကဲဖြစ်ပေါ်မှု နှစ်မျိုးစင်ပြိုင်ဖြစ်လာမယ့် သဘောလို့ ဆိုကြတယ်။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ဘဝကို အနုပညာက အတုခိုးတယ်ဆိုတာ လူက
ကိုယ့်ကိုယ်ဆိုတော့ ပြိုင်လာတာပေါ့နော်။ အတုခိုးပုံခိုးနည်း နည်းလမ်းကတော့
တူပုံမရဘူး။

ကဲ ... နားကြဦးစို့။

...

စူပါအမေနဲ့ ခရာမှုတ်သမား

ကိုဗေဒါ ။ ။ ဒီမှာ ကိုနန္ဒ၊ ခင်ဗျားသားသမီးတွေနဲ့အတူ အိမ်မှာ
ဖင်နွေးအောင်ဘယ်နှစ် မိနစ်လောက် ထိုင်ဖူးသလဲ၊ ပြန်စဉ်းစားပြီး
မှတ်မိရင်ပြောဗျာ။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ဘယ်မှတ်မိပါ့မလဲဗျာ။ ခင်ဗျားကဘာလဲ၊ ဗြိတိသျှနိုင်ငံဟာ
အိမ်မှာမရှိတဲ့ ခင်ပွန်းတို့ရဲ့ နိုင်ငံ ဖြစ်နေပြီဆိုတဲ့အချက် (nation of absent fathers)

ဆိုတဲ့ သုံးသပ်ချက်နဲ့ ကျုပ်ကို ကိုင်မလို့လား။ ကျုပ်က
သားသမီးတာဝန်ကျေတယ်လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်တော့ ထင်နေ တာပဲ။

ကိုဗေဒါ ။ ။ ခု ... စဉ်းစားလာကြတာ သားသမီးတွေ အသက်ကြီးလာမှ
ဖခင်က တာဝန် ကျေတယ်ဆိုတာကို အဓိကထားပြီး မပြောဘူးဗျ။ မွေးခါစကနေ
နှစ်နှစ်အရွယ်အထိဟာ အရေးကြီးဆုံးတဲ့။ အဲဒီ အချိန်မှာ ကလေးတွေက အမေ၊
အဖေရဲ့ ယုယနွေးထွေးမှုကို သိလိုတာတဲ့။

ကိုနန္ဒ ။ ။ အမေများနေ့ကို ကမ္ဘာတစ်ဝန်းမှာ ကျင်းပရင်း အမေဟာ
စူပါအမျိုးသမီး (super woman) ဟုတ် မဟုတ်
အချေအတင်ဆွေးနွေးကြတယ်လို့တော့ သိလိုက်ပါတယ်။ ဒီအကြောင်း ခင်ဗျားကော
ဘာသိသလဲ။

ကိုဗေဒါ ။ ။ အမေတစ်ယောက်က ပြောတယ်ဗျ။ အမေဘဝဟာ
တန်းမြင့်ဘားတန်ခုန် ပြေးပွဲနဲ့ တူတယ်တဲ့။ အမေတစ်ယောက်အနေနဲ့ တန်းမြင့်တွေ
တစ်ခုပြီးတစ်ခုကျော်လွှားပြေးရတာ ။ သူက တန်းမြင့်ဘားတန်းပေါင်း လေးခုကို
စာရင်းလုပ်ပြတယ်။

ကိုနန္ဒ ။ ။ မိခင်ကျေးဇူးဆိုတာကို ဒီတန်းမြင့်အရေအတွက်နဲ့ အမြင့်တို့နဲ့
တိုင်းထွာကြည့်ပုံ ရတယ်။ ထားပါတော့။ တန်းမြင့် (huddles) တွေပဲ ရှင်းပါဦး။

ကိုဗေဒါ ။ ။ ပထမတန်းမြင့်က အစဉ်အလာ ရိုးရာအရ
မိသားစုတာဝန်ကို ယူရတဲ့အပြင် မိသားစုကို တစ်နည်းတစ်လမ်း ထောက်ပံ့နိုင်ဖို့
အပြင်မှာ ထွက်အလုပ်လုပ်ရတဲ့ တန်းမြင့်တဲ့။ ကိုယ့်သဘောနဲ့ကိုယ်
လုပ်ချင်လို့လုပ်တာထက် လိုအပ်မှုအနေနဲ့ လုပ်ရတာ က များပါတယ်။
ဘရာဇီးသတင်းစာတစ်စောင်က အလုပ်မလုပ်ဘဲ အိမ်မှာပဲနေတဲ့အိမ်ရှင်မဟာ
မျိုးတုံးပျောက်ကွယ် လုနီးပါး သတ္တဝါမျိုးဖြစ်နေပြီတောင် ထောက်ပြကြတယ်။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ငွေရေးကြေးရေးအရ ချောင်လည်တယ်၊ ဒါပေမဲ့

အလုပ်မလုပ်ရရင် မနေနိုင်လို့ အိမ်မှာနေရတာ ပျင်းလို့
အလုပ်လုပ်ကြတာတွေလည်း ရှိမှာပေါ့။

ကိုဗေဒါ ။ ။ အဲဒီ လို အမေအမျိုးအစားကိုလည်း နှစ်မျိုးခွဲခြားပြတယ်ဗျ။
ခင်ဗျားပြောသလို အလုပ်ကို ချစ်မြတ်နိုးလို့လည်း ပါတယ်။ သဘောတွေကလည်း
ကြီးထွားလာလို့ သူများ အထင်မသေးရအောင် အလုပ်ဝင်လုပ်ရတာ
လည်းရှိကြတယ်။ အလုပ်ဝင်လုပ်ရတဲ့အခါ နောက်တန်းမြှင့်
တစ်ခုထပ်တိုးလာတယ်။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ဘာလဲ အလုပ်ပင်ပန်းတာ ပြောတာလား။

ကိုဗေဒါ ။ ။ အဲဒါလည်း ပါတယ်။ ပိုဆိုးတာက တချို့အလုပ်ရှင်တွေက
အချက်။ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ရင် အလုပ်ပျက်၊ မီးဖွားရင် ခွင့်ယူတယ်ဆိုတော့
အလုပ်ရှင်တွေအဖို့ နှစ်နာပုံမရလို့ ဒီလို စည်းကမ်းထုတ်ကြတာပါ။
နောက်တစ်ချက်ကလည်း ကလေးမီးဖွားပြီးတာနဲ့ ခွင့်ရက်သိပ်မယူဘဲ
အလုပ်ပြန်ဆင်းခိုင်းတာမျိုးတွေလည်း ရှိတယ်တဲ့။

ကိုနန္ဒ ။ ။ အမေတစ်ယောက်ရဲ့ ပြောသံကိုလည်း ကြားရတယ်။ ဒါက
သူ့အိမ်ပြတင်းပေါက်ကိုဖွင့်၊ အပြင်မျှော်ကြည့်နေရတာ
ငေါင်တောင်တောင်နိုင်လှသတဲ့။ တချို့ အမေ အဖေတွေကလည်း ဆူညံတဲ့ သား
သမီးတွေရဲ့ ဒဏ်ကို မခံချင်တာနဲ့ အလုပ်ခွင်ကို ထွက်ပြေးကြတယ်တဲ့။ သား သမီး
တာဝန်တွေကို ရှောင်ချင်လို့ အလုပ်ထွက်လုပ်တဲ့ မိဘတွေရဲ့ သားသမီးတွေက
အမုန်းတရားများတတ်တယ်၊ ရန်လိုတယ်၊ လေလွင့်တတ်တယ်လို့ ဆိုတယ်။

အမေရဲ့ ယုယကြင်နာမှု ရင်ငွေ့နဲ့ အဖေရဲ့ ကြင်နာမှုတို့ဟာ သား
သမီးတွေရဲ့ စရိုက်ကို ဖန်တီးတယ်လို့ ဆိုလာကြတယ်။

ကိုဗေဒါ ။ ။ အဲဒါကြောင့် ပြောတာပေါ့ဗျာ၊ အမေရဲ့ အလုပ်ဟာ
အိမ်နဲ့အလုပ်ကြား ဟိုဘက် ဒီဘက် သိပ်မယိမ်းအောင်၊ အစွန်းမထွက်အောင်

မျက်လှည့်ပြရတဲ့ လုပ်ငန်း (juggling act) လို့ ဆိုကြတာပေါ့။ နောက်ပြီး သားသမီးတွေနဲ့ အတူနေတဲ့အချိန်ဟာ အရည်အသွေးရှိရမယ်တဲ့။ quality time လို့ ဆိုတယ်။ နေရတဲ့အချိန်မှာ နွေးထွေးယုယနိုင်ဖို့လိုတာ ပြောတာပါ။

ကိုနန္ဒ ။ ။ အမေ၊ အဖေတွေက အလုပ်သွားတော့ အိမ်ဖော်နဲ့ထားခဲ့တာ၊ ကလေးထိန်း ဌာနတွေဆီသွားပို့ထားတာတွေ အကြောင်းအရာမဆွေးနွေးကြဘူးလား။

ကိုဗေဒါ ။ ။ ဆွေးနွေးပါတယ်။ အစားထိုးပုဂ္ဂိုလ် (substitute figures) တွေလို့ ဆိုတယ်။ အဲဒီ အစားထိုးပုဂ္ဂိုလ်တွေလက်ထဲ ပစ်ထားတာကိုလည်း ကလေးတွေက အမှတ်မထားဘူးလို့ မထင်နဲ့ဗျ။ အမေရဲ့ နွေးထွေးမှုကို မရပါကလားလို့ ခံစားမိတတ်ကြသတဲ့။

ကိုနန္ဒ ။ ။ အမေဟာ တန်းမြင့်ဘားတန်းတွေကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု ခုန်နေတယ်။ အိမ်နဲ့ အလုပ်ခွင်ကြား မျှတအောင် မျက်လှည့်လိုကစားနေတယ်။ ဒါတွေကြည့်ပြီး အမေဟာ စူပါအမျိုးသမီးလို့ ပြောတာနေမှာပေါ့နော်။ ကဲ ... ထားလိုက်ပါတော့။ ကျုပ်ကလည်း ပြဿနာတစ်ခု အကြောင်း ပြောဦးမယ်။ ခရာမှုတ်သမား (whistle blower) အကြောင်း ပြောရဦးမယ်။

ကိုဗေဒါ ` ။ ။ ခရာမှုတ်သမားက ခရာမှုတ်တော့ ဆူညံသွားမှာပေါ့။ စီးပွားရေးစနစ်တစ်ရပ်မှာ ခရာမှုတ်သမားတွေရှိဖို့ လိုလို့လား။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ခု ... ပြောလာတာက အရင်းရှင်စနစ် တည်တဲ့ရေးအတွက် ခရာမှုတ်သမားတွေ လိုသတဲ့။ အရင်က မီးသတ်သမား လိုခဲ့တယ်။ ခရာမှုတ်သမားဆိုတာ ကုမ္ပဏီကြီးတွေက ဘာတွေ မဟုတ်မဟတ်လုပ်နေသလဲဆိုတာတွေကို ဖွင့်ချတဲ့သူတွေကို ပြောတာတဲ့ဗျာ။

အမေရိကန် အင်ရွန်ကော်ပိုရေးရှင်းကြီး ကြည့်ဗျာ၊ ငွေစာရင်းစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့နဲ့ ပူးပေါင်းပြီး ကော်ပိုရေးရှင်းကို စီမံခန့်ခွဲသူတွေက

မဟုတ်မဟတ်လုပ်ထားတာတွေကို နှစ်နဲ့ချီပြီး ဖုံးဖိထားခဲ့တယ်ဗျ။

ဒီလို ဖုံးဖိထားလို့ အစုရှင်တွေအကျိုး၊ အကျိုးရှင်တွေအကျိုး ထိခိုက်နေခဲ့ရတယ်။ အဲဒါကို အတွင်းသိတစ်ယောက်က ဖွင့်ချလိုက်တယ်။ ခရာမှုတ်လိုက်တာပေါ့ဗျာ။ အဲဒီ မှာတင် ဆူညံပွက်လောရိုက်ပြီး မန်နေဂျာတွေလည်း ရုံးရောက် ဂတ်ရောက်ဖြစ်ကုန်ရော။

ကိုဗေဒါ ။ ။ ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးတွေရဲ့ ကျင့်ဝတ်တရား (ethics) မပျက်ပြားဖို့၊ မယိုယွင်းဖို့ သမ္မတဘုရ်က ပြောဆိုလာရတယ်။ အဲဒါ ခရာမှုတ်သူတွေကြောင့်လို့ ထောက်ပြလာတာလည်း ကြားမိလိုက်ပါတယ်။ ကဲ နားကြဦးစို့။

...

သွေး၊ ဂျာနယ်လစ်ချင်း၊ အနှိုင်းရှိ

ကိုဗေဒါ ။ ။ ကမ္ဘာ့ဖလားဘောလုံးပွဲက ဂျပန်နဲ့ကိုရီးယားကြား သမိုင်းဆူးငြောင့်ခလုတ်ကြီး တစ်ခုကို ဖယ်ရှင်းပေးလိုက်ပြီဆိုပဲ။ ဂျပန်ဧကရာဇ်ဘုရင်က သူ့ရဲ့ဘွားတော်တစ်ယောက်ဟာ ကိုရီးယားမျိုးနွယ်ပါလို့ဆိုလိုက်တာနဲ့ ဂျပန်ဘုရင်မျိုးနွယ်ထဲ ကိုရီးယားသွေး ပါတယ်ဆိုတာ ဝန်ခံလိုက်တာကိုး။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ဟုတ်ပါဗျာ၊ ကိုရီးယားနဲ့ ဂျပန်ဟာ သမိုင်းကိစ္စကြောင့် ဆက်ဆံရေး အလွန်ထိခိုက်ခဲ့တာဗျ။ ဘယ်တော့မှလည်း မတည့်ဘူး။ ကမ္ဘာ့ဖလား ဘောလုံးပွဲကို အိမ်ရှင်နိုင်ငံ နှစ်နိုင်ငံအဖြစ် ပူးတွဲကျင်းပခွင့်ပြုလိုက်တော့လည်း အဆင်ပြေပါ့မလားလို့ စိတ်တထင့်ထင့် ဖြစ်နေခဲ့ကြ ရတာ ခုဆို အတော်အဆင်ပြေသွားမယ့်ပုံပဲ။

ကိုဗေဒါ ။ ။ ဟုတ်တယ်၊ အတော်အဆင်ပြေသွားတယ်။

ကမ္ဘာ့ဖလားဘောလုံးပွဲ တောင်ကိုရီးယားပိုင်း ဖွင့်ပွဲမှာ ဂျပန်ဘုရင်ကိုယ်တိုင် ဖွင့်ပွဲတက်ရောက်မယ်ဆိုတာ ဖြစ်လာတယ်။ အင်း .. ကမ္ဘာ့ဖလားဘောလုံးပွဲကြောင့် ရန်စောင်နေခဲ့ကြတဲ့ တောင်ကိုရီးယားနဲ့ ဂျပန်တို့ဟာ နိုင်ငံရေးအရ ဆက်ဆံရေးတွေလည်း အကုန်အဆင်ပြေကုန်ကြလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်လာကြတယ်။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ဟီးရိုး (hero) နဲ့ ဂျာနယ်လစ်ဇင်က သိပ်ဆက်စပ်နေတာတော့ ခင်ဗျားအသိပဲ။ စစ်ပွဲသတင်းတွေကို ဂျာနယ်လစ်တွေက ရေးသားရတော့ စစ်ပွဲမှာ စွန့်လွှတ်စွန့်စား သူရဲကောင်း တွေအကြောင်းလည်း ရေးသားရတာ ကိုး။

...

အမှန်တရားတစ်သောင်း

ကိုနန္ဒ ။ ။ ဒီမှာကိုဗေဒါရေ၊ ကျုပ်တော့ စူပါမှ စူပါအကြောင်းတွေကို သိထားကြရုံလောက် ပြောပြချင်တယ်ဗျာ။ the most ဆိုတဲ့ အမြင့်ဆုံးအနှိုင်းရှိတဲ့ ပြဿနာတွေအကြောင်းပါ။

ကိုဗေဒါ ။ ။ စကားမစပ် ... ခင်ဗျား မပြောခင် ကျုပ်က တစ်ခုပြောချင်တယ်။

“အစ္စရေးသည် အမေရိက၏ အကြီးကျယ်ဆုံး မဟာမိတ်” (Israel is America’s greastest ally) ဆိုတဲ့ အယူအဆကို လက်မခံတော့ဘူးတဲ့ဗျာ။ သာမန် မဟာမိတ်ပဲတဲ့။ အဓိပ္ပာယ် က မဟာမိတ်တော့ မဟာမိတ်ပဲ၊ ဒါပေမဲ့ အမေရိကနဲ့ အစ္စရေးတို့ရဲ့ အကျိုးစီးပွားတွေဟာ အခါခပ်သိမ်း တစ်ထပ်တည်း မဟုတ်တော့ဘူးလို့ ဆိုလိုပုံရလာတယ်။

သွေးချောင်းစီး စစ်မီးလောင်နေတဲ့ အစ္စရေး-ပါလက်စတိုင်း ပဋိပက္ခနဲ့ အရှေ့အလယ်ပိုင်း ပထဝီနိုင်ငံရေးမှာ အစ္စရေးဘက်က ပင်းလို့မဖြစ်တော့ဘူးလို့

အမြင်ပြောင်းလာပုံပဲနော်။ ကဲ ... ဆို၊ ခင်ဗျားရဲ့ စူပါမှ စူပါအကြောင်းတွေ။

ကိုနန္ဒ ။ ။ ဒီလိုပါ။ ကမ္ဘာစီးပွားရေးဖိုရမ်ဆိုတာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ စူပါစူပါနီးနှောတဲ့ ဖိုရမ်ပါ။ အရင်ကတော့ နှစ်စဉ် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ ဒါဗိုစ်မြို့မှာ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့တယ်။ ဒီနှစ် နယူးယောက်ခံမှာ ပြောင်းရွှေ့လုပ်တယ်။

အဲဒီ ဖိုရမ်ကြီးက နောင်လာမယ့် အနာဂတ်မှာ တွေ့ကြုံရမယ့် စိုးရိမ်မကင်း မဖြစ်ရဆုံး (the most vital concerns) နဲ့ အရေးတကြီး အတင်းအကျပ် အတောင်းအခံရဆုံး ပုစ္ဆာကြီး (the most pressing question) တို့ကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြတယ်။ လူတွေလည်း စူပါစူပါတွေ၊ ပြဿနာတွေ ကလည်း စူပါစူပါတွေဗျ။

ကိုဗေဒါ ။ ။ ခေါင်းစဉ်တွေပဲ ပြောမယ်ဗျာ။ အသေးစိတ်စာတမ်းတွေက မထွက်သေးဘူး။ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိဖို့ ပြင်ဆင်နေတုန်းတဲ့။ ခေါင်းစဉ်တွေလောက်နဲ့ပဲ စာမြည်းလို့ သဘောထားလိုက်ပေါ့ နော်။ အဲဒါတွေက (၁) ကမ္ဘာစွမ်းအင်အထွတ်အထွတ်အထိပ်ရောက်ပြီ။ ရှေ့ဆက် ကျဆင်းလျှင် ဘာလုပ်ကြမလဲ။ (၂) နက်ဖြန် ခေါင်းဆောင်တွေ ဘာပြဿနာကြီးတို့နှင့် ရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံရမလဲ။ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ တက္ကနိုလိုဂျီနှင့် ကျန်မာရေး စောင့်ရှောက်မှု ပြဿနာများ။ (၃) အာရှ၌ တရုတ်ပြည်၏ ထွန်းတက်မှုနှင့် တရုတ်၏ အားရှနှင့် ကမ္ဘာတွင် ရည်ရွယ်ထားသည့် လွှမ်းမိုးမိုးမိုးမှု နှင့် (၄) ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း၏ ပြဿနာကြီးများဆိုပြီး ဖြစ်တယ်။

ကိုဗေဒါ ။ ။ ခေါင်းစဉ်တွေလောက် သိရတော့ ဆက်တင့်ခံပေါ့လေ။ ဘယ်တတ်နိုင်မလဲ။ အကျပ်မှမထွက်သေးတာ။ ခင်ဗျားက စာမြည်းချန်းထားခဲ့သလို ကျုပ်ကလည်း `လှသောစိတ်' (Beautiful Mind) အကြောင်း အနည်းငယ်လောက် ပြောချင်သေးတယ်။

ကိုနန္ဒ ။ ။ `လှသောစိတ်' ရုပ်ရှင်ကား အော်စကာဆု လေးဆုရပြီး တဲ့နောက် စိတ်ကစဉ်အလျား ရောဂါကြောင့် သုတေသန တွေကလည်း

ခေတ်စားတယ်။ စိတ်ကစဉ်းကလျား ရောဂါသည်တွေရဲ့ ဝေဒနာနဲ့
အခွင့်အရေးအတွေ့ကို ရိုးသေလေးစားရေး လှုပ်ရှားမှုတွေလည်း
ပေါ်လာတဲ့အကြောင်း ဖတ်လိုက်ရပါတယ်။

ကိုဗေဒါ ။ ။ `လှသောစိတ်' ရုပ်ရှင်ဟာ သင်္ချာဘောဂဗေဒပညာရှင်၊
ဘောဂဗေဒနိဘဲလ်ဆု သူဂျန်နက်ရှ်အကြောင်းကို မောက်စူစမ်းက မဂ္ဂဇင်း၊
ဂျာနယ်တွေမှာ ရေးခဲ့ဖူးတယ်။ ဂိမ်းသီအိုရီ (Game Theorey)
ကိုအကျယ်ချဲ့ထွင်ထားတာဖြစ်လို့ နိဘဲလ်ဆုရတာ ဖြစ်တယ်။ ဂျန်နက်ရှ်ဟာ
နိဘဲလ်ဆုရပြီး သိပ်မကြာခင်မှာပဲ စိတ်မနှံ့သလို ဖြစ်သွားတယ်။ ခုမလဲ
စိတ်ကစဉ်းကလျားရောဂါ ဖြစ်နေတာလို့သိရတယ်။

ကိုနန္ဒ ။ ။ကျုပ်ကြားဖူးတာက စစ်တုရင်လို ပလေရာနှစ်ဦးတည်း
ကစားတဲ့ ဂိမ်းမျိုးအကြောင်း သီအိုရီ ထွက်ခဲ့ဖူးတယ်။

ကိုဗေဒါ ။ ။ ဟုတ်တယ် ၊ ဂျန်နက်ရှ်က ပလေရာတွေ
အများကြီးပါတဲ့ဂိမ်းကို သီအိုရီထုတ်တာပါ။ ဈေးကွက်ဆိုတာ
ပလေရာတွေအများကြီးမဟုတ်လား။ ရောင်းသူတွေလည်း အများကြီး၊
ဝယ်သူတွေလည်း အများကြီးပါတဲ့ ဂိမ်းအကြောင်း သင်္ချာနည်းနဲ့ သီအိုရီထုတ်တာပါ။
သူ့ဂိမ်းသီအိုရီဟာ အခု ခေတ်စားလာတဲ့ မဟာဗျူဟာ (strategy)
တွေအကြောင်းဖြစ်တယ်။ မဟာ ဗျူဟာ ချမှတ်သူတွေဟာ သူ့ရဲ့ ဂိမ်းသီအိုရီကို
အရင်လေ့လာကြရတယ်ဗျ။

ကိုနန္ဒ ။ ။ `လှသောစိတ်' ဟာ ဂိမ်းသီအိုရီကို ရိုက်ပြတာလား၊ သို့မဟုတ်
နိဘဲလ်ဆုရပြီး နောက် သူ့ရဲ့စိတ်ကစဉ်းကလျားဖြစ်ပုံနဲ့ သူ့ရဲ့ဘဝကို ရိုက်ပြတာလား။

ကိုဗေဒါ ။ ။မကြည့်ရသေးတော့ အသေအချာ မပြောတတ်ဘူးဗျာ။
ဒါပေမဲ့ထူးချွန်တဲ့ ဉာဏ်ကြီးရှင်တို့ရဲ့ စိတ်ကစဉ်းကလျားဖြစ်မှုဟာ
လှပတယ်လို့ပြောပုံရတယ်။ `လှသောစိတ်'ထဲက စိတ်ဟာ ကစဉ်းကလျားစိတ်

(schizophrenia) ကိုညွှန်းပုံရတယ်။

တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင်ပဲဗျာ၊ တိုကျိုမှာ `လှသောစိတ်'ရုပ်ရှင်ကို ရုံတင်ပြီး တစ်ပတ်အတွင်း မှပဲ စိတ်ကစဉ်ကလျားစိတ် ရောဂါရှင်တွေကို ကြင်နာစွာ ပြုစုစောင့်ရှောက်ရေး၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ မကြဉ်တားရေး လှုပ်ရှားမှုကြီးပေါ်လာတယ်ဗျာ။

ကိုနန္ဒ ။ ။ကမ္ဘာ့ပန်းချီကျော် ဗင်းဆင့်ဗန်ဂိုး၊ ကမ္ဘာကျော် စန္ဒရားဆရာကြီး ဒေးဗစ်ဟမ်ဂျေ၊ ရုရှားဘဲလေး အကကျော နီဂျင်စကီး၊ အမေရိကန်သမ္မတ လင်ကွန်းကတော် လေဒီတော့လင်ကွန်း နဲ့ စာရေးဆရာကြီး ပစ်ဇ်ဂါရော်တို့လည်း စိတ်ကစဉ်ကလျားရောဂါ စွဲကပ်ကြတာပဲနော်။

ကိုဗေဒါ ။ ။ဟုတ်တယ်၊ ဒီလို ထူးချွန်ဖန်တီးရှင်တွေရဲ့ စိတ်ရောဂါကို အထူးစစ်ဆေး ကြည့်ကြတော့ ဘာသွားတွေ့ သလဲဆိုရင် ခပ်နုနုခပ်ယဉ်ယဉ် ရူးနေချိန်မှာ Olympian leaps off creativity and insights ဖြစ်ပေါ်တတ်တာ သွားတွေ့တယ်။ ဖန်တီးစွမ်းအားနှင့် ထိုးဖောက်သိအားတွေဟာ အိုလံပစ်ခုန်သလို ခုန်ပျံပေါက်ဖွားတတ်ပေတယ်ပေါ့ ဗျာ။ စိတ်ပညာပါမောက္ခ တစ်ဦးက "ဒါဟာ စိတ်ကစဉ်ကလျားရောဂါရဲ့ အံ့ဩစရာအကောင်းဆုံး ပဟေဠိပဲ" လို့ဆိုတယ် ဗျာ။

ကိုနန္ဒ ။ ။ဒါကြောင့်များ ပါရမီရှင်တွေ နုနုယဉ်ယဉ်ရူးရင် လှသလားတော့ မသိဘူး။ ဒီသဘောကို ခြုံပြီးပြောဖို့ကလည်း ခပ်ခက်ခက်ဗျာ။ အမေရိကန်အမျိုးသမီး တစ်ယောက်ကတော့ စိတ်ကစဉ်ကလျားရောဂါဖြစ်ပြီး သူ့ကလေးတွေကို အကုန်သတ်ပစ်တာမျိုး ကြားရတော့လည်း မလှပြန်ဘူးနော်။

ကိုဗေဒါ ။ ။ဂိမ်းသီအိုရီပညာရှင် ဂျန်နက်ရှ်က သူ့စိတ်မန့်ဖြစ်ကြောင်း နောက်ပိုင်း သူ့ကိုသူ သိဆိုပဲ။ ဒီလိုသိတော့ သူကဘာပြောသလဲဆိုရင် "ကျုပ်စိတ်ထဲ မြင်နေတဲ့ အရုပ်တွေကို ကျုပ် အသိအမှတ်မပြုပါဘူး"တဲ့။

ကိုနန္ဒ ။ ။စိတ်ကစဉ်ကလျား ဖြစ်သူတွေဟာ အထူးအဆန်းသံတွေ

ကြားရတယ်။ အထူးအဆန်းပုံရိပ်တွေကို မြင်တတ်ကြတယ်။

ကိုဗေဒါ ။ ။အဲဒါကြောင့်ပေါ့ဗျာ၊ သမ္မာကျမ်းစာ ဂျီနိုစစ် ၂၂ မှာပါတဲ့ ပုံပြင်ဟာ စိတ်ကစဉ်းကလျားရောဂါ တစ်မျိုးလို့ ပြောတာပေါ့။ အဘရာဟမ်ဟာ ဂျေဒ်တို့၊ အမိန့်ပေးသံကို ကြားလိုက်တယ်။ သူ့သားအိုက်ဇက်ကို ယဇ်ပူဇော်စွန့်ပစ်ဖို့ ဂျေဒ်က အမိန့်ပေးသံဖြစ်လေတော့ တကယ်ပဲ သူ့သားကို စွန့်ဖို့ တောင်ပေါ်တက်၊ ဓားဆွဲထုတ်သတဲ့။ ခုတ်ဖြစ်မဖြစ်တော့ မပါဘူး။

စိတ်ကစဉ်းကလျားဖြစ်တဲ့ သူတွေဟာ ဂျေဒ်တို့၊ ဆေတန်တို့ကိုလည်း မြင်တယ်။ စိတ်လှသူ ဂျွန်နက်ရှ်ကတော့ "စကြာဝဠာအလုံးစုံမှန်ကန်တဲ့တရား (Universal Truths) ပေါင်း ၁၀၀၀၀ ရှိတယ်၊ ဒီဟာ အားလုံးကိုသူသိအောင် ကြိုးစားနေတယ်" လို့ တဖွဖွ ပြောရှာတတ်တယ်တဲ့။ ဒါကိုပဲ လှတယ်လို့ ပြောတာလား မသိဘူးနော်။ ကဲ...နားကြဦးစို့။

...